

TURUN YLIOPISTO

Kulttuurien tutkimuksen laitos/ Humanistinen tiedekunta

RUTANEN, PÄIVI: Itse tehty Jumala – Rutas-Matin roolit kyläoriginellina, ITE-taiteilijana sekä profeettana

Pro gradu-tutkielma, 95 sivua, 12 liitesivua

Folkloristiikka

Huhtikuu 2007

Pro gradu-tutkielmassa tarkastelen elänyttä Rutas-Mattia (1888-1964) sekä hänen 1950-60-luvuilla Saarijärven Mahlulle rakentamaansa Maapallopatsasta, jonka kautta hän nousi julkisuuteen. Rutas-Matti kirjoitti elämäkertansa ja uskontulkintaansa Maapallopatsaan kylkiin kiinnittämiinsä kuparitauluihin. Taulut toimivat hedelmällisenä lähdeaineistona muun muassa lehtiartikkeleiden, teemakirjoitusvastausten sekä haastattelujen rinnalla.

Tutkimuksessa viitekehyksinä toimivat mikrohistoria sekä diskurssianalyysi. Pieniä ilmiöitä tutkiva mikrohistoria tarjoaa mahdollisuuden tarkastella yksilöä yhteisön sisällä. Diskurssianalyysin kautta lehtiaineisto avautuu monille eri tulkinnoille, sillä sen kautta voidaan tutkia tekstien eli diskurssien sisältämiä merkityksiä, ”rivien välejä”.

Tutkimuksen kohteena ovat Rutas-Matin roolit kyläoriginellina, ITE-taiteilijana sekä profeettana omassa yhteisössään. Moniäänisen lähdeaineiston kautta voi tarkastella sitä, miten Rutas-Matti on asettunut näihin kolmeen rooliinsa, ja miten ympäröivä yhteisö on vaikuttanut roolien muodostumiseen sekä miten Rutas-Mattia on käsitelty eri rooleissaan.

Folkloristiikan ja perinteentutkimuksen saralla originellit ovat suhteellisen vähän tutkittua aluetta. Pro gradussa tarkastellaan Rutas-Matin asettumista kyläoriginellin rooliin erikoisten elämänvalintojensa kautta. Esille nousee myös se, miten Rutas-Mattia ympäröivä yhteisö on suhtautunut hänen elämänvalintoihinsa

Rutas-Matin ITE-taiteilijaksi asettautuminen tapahtuu Maapallopatsaan kautta. Teosta tarkastellessa näkyviin nousee ITE-taiteilijoille tyypillinen selittävyys sekä uskonnon suuri vaikutus Rutas-Matin elämään. ITE-taiteen tutkimus on noussut yleiseen tietouteen vasta viimeisen kymmenen vuoden aikana. ITE-taide etsii vielä paikkaansa, joten ITE-taiteen tulkinnat muuttuvat tulkitsijan vaihtuessa.

Työssä tutkitaan myös sitä, miten Rutas-Matti tuo itseään esille Jumalan sanansaattajana sekä sitä miten häneen liitetään uskonnollista sanastoa sekä symboliikkaa esimerkiksi lehdistön toimesta. Rutas-Matin profetaalinen puoli tulee näkyviin myös Maapallopatsaan tekstien sekä kuvasymboliikan kautta.

Asiasanat: Matkailunähtävyydet, omaelämäkerralliset tutkimukset, elämäkerrat, originellit, poikkeavuus, uskonnollisuus, nykykansantaide, outsider art, art brut, ITE-taide, taitelijat, profeetat